

Tekenen in de Tijd 92

25 april -1 mei 2021

Waartoe is het Huis van Dominicus nu precies geroepen? Het is roepingenzondag en Erik Borgman reflecteert op deze vraag. Je roeping vinden kost soms tijd. Ze heeft te maken met het volgen van het spoor van Jezus, die als goede herder zijn leven inzet voor zijn schapen.

Komende donderdag, 29 april, is het feest van Catharine van Siena (1347-1380). Zij geldt in dominicaanse kring als de belangrijkste heilige na Dominicus. Catharina had er aanvankelijk moeite mee om te accepteren dat zij dacht geroepen te zijn tot tal van dingen die in haar tijd aan mannen waren voorbehouden. Nadat God haar echter zelf in een visioen te kennen had gegeven dat Hij man en vrouw gelijkwaardig geschapen heeft, was zij niet meer te stuiten. Zij beperkte haar activiteiten niet tot het voeden van armen en het verzorgen van zieken, maar schreef kerkelijke en wereldlijke leiders vermanende brieven. Zonder terughoudendheid maakte zij duidelijk wat volgens haar hun roeping was. Met succes sommeerde zij de paus om vanuit Avignon naar Rome terug te keren. Zij kreeg een zekere faam als oplosser van ingewikkelde politieke conflicten.

Maar deze zelfbewuste vrouw, die ook God nogal dwingend kon zeggen wat Hij volgens haar aan zichzelf verplicht was, heeft ook een tijdje een teruggetrokken leven geleid in haar ouderlijk huis. Het was een soort overeenkomst met haar welgestelde en politiek invloedrijke familie: als jullie ophouden te proberen mij te laten trouwen, zal ik mij in dienst stellen van wat er hier in huis moet gebeuren. In deze periode zocht zij haar roeping. Zij werd lid van een groep weduwen die zich in verbondenheid met de dominicanen wijdden aan werken van barmhartigheid, de zogenoemde *mantellate*, naar de zwarte mantel die ze droegen. Ook daar was overigens de nodige wilskracht voor nodig geweest: Catharina was nog jong en ongetrouwd en de andere *mantellate* waren bang dat het toelaten van een jonge, huwbare vrouw hun reputatie zou schaden. Maar het kostte tijd, meditatie en gebed om te achterhalen wat God verder van haar wilde.

Ik moest daar de laatste weken geregeld aan denken. Als Huis van Dominicus kijken we met tevredenheid terug op de afgelopen periode: we hebben ons in de coronatijd goed staande weten te houden en nieuwe initiatieven ontplooid. Tegelijkertijd hebben we ook het gevoel dat wij onze roeping nog niet helemaal hebben gevonden.

Het is deze zondag in de Rooms-Katholieke Kerk 'roepingenzondag', waarin gelovigen wordt gevraagd te bidden om voorgangers. In zijn preek in de online-eucharistieviering wees pater Jozef Essing erop dat het daarbij niet alleen kan gaan om priesters, diakens en religieuzen in de kerkrechtelijke zin van het woord. Het gaat om mensen die de herderlijkheid willen belichamen die Jezus aanduidt als Hij zichzelf in het evangelie 'de goede herder' noemt. Dat is iemand die niet zijn eigen voordeel zoekt bij zijn zorg voor de schapen van zijn kudde, maar zijn leven voor hen inzet. Dat betekent: niet wegvlugten als het moeilijk of zelfs gevaarlijk wordt, maar in Gods naam met ze verbonden blijven. 'Ik ken de mijnen en de mijnen kennen Mij, zoals de Vader Mij kent en Ik de Vader ken' (Johannes 10,14-15). Jezus is met ons vertrouwd, maar wij zijn ook met Jezus vertrouwd; zijn schapen kennen zijn stem, zegt Jezus (vers 4 en 5). Wij hadden wat Jezus doet en zegt nooit kunnen verzinnen, maar als wij het zien en horen weten we diep in ons hart dat dit was waar we al die tijd op wachtten. Nabijheid en aandacht, betrokkenheid die niet bindt, maar vrijmaakt.

In dit spoor willen wij als Huis van Dominicus gaan, maar tegelijkertijd beseffen we daar nog niet helemaal de goede vorm voor te hebben gevonden. Een sleutelkwestie daarbij is de verhouding tussen identiteit en openheid. Wij willen in de volle zin in en vanuit geloof present zijn. Wij willen geen losse combinatie worden van kerkelijke service aan mensen die daar – ‘nog’, wordt daar dan altijd bij gezegd – behoefte aan hebben, nieuw vormen van spiritualiteit die aansluiten bij de knelpunten die hedendaagse mensen in hun leven ervaren, sociale hulp ten behoeve van mensen die achter dreigen te blijven en buitengesloten dreigen te worden, en kunst en cultuur ten behoeve van de wijk en de stad. Op al deze terreinen zijn we actief, maar wat ons betreft in samenhang. Deze samenhang ervan ligt in de dominicaanse zending die wij willen vormgeven. Een zending van solidaire aanwezigheid vanuit het evangelie, in verbonden met eigentijdse ontwikkelingen tot wat in de traditie van de domicanenorde ‘het heil van de zielen’ heet. Daarbij gaat het om het geluk van mensen, niet in de zin van welbevinden, maar in de zin van weten dat je betekenis hebt en geliefd bent zoals je bent. Wat ik in de vorige Tekenen in de Tijd schreef over radicale inclusiviteit is daar een verwoording van.

Ik lees op het moment een boekje van de Japans-Amerikaanse kunstenaar Makoto Fujimura – voor nadere gegevens, zie <https://makotofujimura.com/> – getiteld *Culture Care* (2014). Je kunt die titel vertalen met ‘zorg voor cultuur’, maar ook met ‘culturele zorg’. Het gaat Fujimura om het steeds opnieuw doorbreken van tendensen tot afsluiting en het overbruggen van steeds opnieuw dreigende tegenstelling. Niet door afstand te nemen van een olopemd conflict, maar door alert te zijn op de momenten van verbinding die oplichten. Fujimura spreekt dan over een momenten van schoonheid (*beauty*) die voor hem, als beeldend kunstenaar en tegelijkertijd gelovige christen, nauw verbonden zijn met de verrijzenis van Christus. *Culture Care* is zorg voor een cultuur waarin deze momenten kunnen ontstaan, worden opgemerkt, in de verbeelding worden gekoesterd en versterkt.

Iets dergelijks proberen wij in het Huis van Dominicus te bereiken. Wij zoeken tekenen van de verrijzenis van Christus in het dagelijks (samen)leven van mensen, verkondigen die door er aandacht voor te vragen, bestuderen ze om hun volle betekenis te begrijpen, verbeelden ze om ze aanstekelijk te maken en bezingen ze in dankbaarheid in de liturgie. Zo werken we aan een nieuwe cultuur van wat wij, naar goed christelijk gebruik, liefde noemen. Bijdragen aan deze cultuur van liefde tot eer van God, dat is onze ultieme missie.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus